

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy

Zmieniająca się Europa: lepszą pracą, lepsze życie

Czteroletni program prac na lata 2005-08

Zmieniająca się Europa: lepszą pracą, lepsze życie

Czteroletni program prac na lata 2005-08

**Czteroletni program prac
Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy
na lata 2005-08
został przyjęty przez jej Radę Administracyjną
dnia 8 lipca 2004 r.**

Dane katalogowe znajdują się na końcu niniejszej publikacji

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2004

ISBN 92-897-0898-0

© Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy, 2004

Wnioski o prawa do tłumaczenia lub powielania powinny być składane na ręce dyrektora, Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy, Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irlandia.

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy jest autonomicznym organem Unii Europejskiej, powołanym do pomocy w formułowaniu przyszłej polityki w zakresie kwestii społecznych i spraw związanych z pracą. Dalsze informacje znajdują się na stronie Fundacji www.eurofound.eu.int.

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Irlandia

Tel. (353-1) 204 31 00
Faks (353-1) 282 42 09/64 56
E-mail: information@eurofound.eu.int
Strona internetowa: www.eurofound.eu.int

Printed in Denmark

Do produkcji tej książki użyto papieru bezchlorowego pochodzącego z lasów uprawnych Europy Północnej. W miejsce każdego ściętego drzewa sadzone jest co najmniej jedno nowe.

Spis treści

Przedmowa	4
Wstęp	5
Cele ogólne	9
Priorytety na lata 2005-08	10
Tematy kluczowe	14
Ocena	18

Przedmowa

„Spoglądając na przyszłe możliwości i wyzwania stojące przed nową UE...”

Niniejszy dokument wytycza ramy strategiczne programu Fundacji na najbliższe cztery lata (2005-08). Podkreśla on przyszłe wyzwania dla europejskiej polityki społecznej oraz precyzuje braki w wiedzy, jakimi powinna zająć się Fundacja w ramach swojej działalności badawczej w okresie następującym po największym w historii rozszerzeniu Unii, jakie miało miejsce w maju 2004 r. Rozszerzenie, wraz ze swoimi rozległymi następstwami o charakterze ekonomicznym, społecznym i instytucjonalnym, pozostaje jednym z kluczowych bodźców dla zmian, które zajdą w ciągu nadchodzących czterech lat. Zasadniczym celem czteroletniego programu jest przygotowanie się na sprostanie możliwościom i wyzwaniom czekającym nową Unię Europejską.

Celem Fundacji jest udzielanie wsparcia dla polityki zmierzającej do uczynienia z Europy gospodarki najbardziej konkurencyjnej i opartej na wiedzy na świecie, do zwiększenia wskaźników zatrudnienia i jego jakości, do stymulowania innowacyjności i przedsiębiorczości, przy jednoczesnym promowaniu spójności i integracji społecznej – krótko mówiąc, do realizacji celów strategii lizbońskiej.

W tym kontekście celem fundacji jest dostarczanie wiedzy uzyskanej dzięki monitorowaniu i prowadzeniu innych badań w celu lepszego zrozumienia wyzwań, wspierania zmian społecznych i ekonomicznych oraz aby móc zaoferować swoim interesariuszom informacje konieczne do zarządzania zmianą.

Program definiuje cztery kluczowe tematy, będące priorytetowymi obszarami działalności Fundacji: zatrudnienie, równowaga między pracą a życiem prywatnym, dialog społeczny i partnerstwo oraz spójność społeczna. Podkreśla on również znaczenie pełnego i zintegrowanego podejścia do tych zagadnień polityki oraz akcentuje potrzebę istnienia skutecznej formy komunikacji z kluczowymi odbiorcami działalności Fundacji w całej Europie.

Szczegółowy program działań jest zatwierdzany corocznie przez Radę Administracyjną Fundacji.

Willy Buschak
p.o. dyrektora

„Wspierając działania głównych aktorów społecznych odpowiedzialnych za planowanie i stwarzanie lepszych warunków życia i pracy w Europie...”

Misja i rola Fundacji

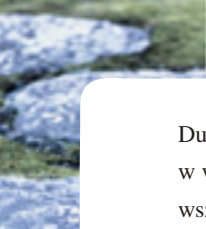
Fundacja została ustanowiona w roku 1975, uzyskując mandat do „przyczyniania się do opracowania i zapewniania lepszych warunków życia i pracy poprzez działania zmierzające do rozwoju i rozpowszechniania wiedzy odpowiedniej dla tego rozwoju”¹. Jako centrum badawczo-monitoringowe, Fundacja pragnie pełnić rolę kluczowego odnośnika i źródła informacji dotyczących poprawy warunków pracy i życia w Europie.

Wiele spośród zagadnień zbadanych przez Fundację w ostatnich latach, tj. starzenie się, czas pracy oraz społeczeństwo informacyjne, znajduje się obecnie wysoko na liście europejskich zagadnień społecznych. W ciągu ostatniej dekady Fundacja dostarczyła swoim interesariuszom i opinii publicznej dużych ilości informacji porównawczych dotyczących relacji pracowniczych, warunków pracy i powiązanych z nimi aspektów warunków życiowych. Europejskie Obserwatorium Dialogu Społecznego, badanie ankietowe europejskich warunków pracy oraz nowe badanie na temat warunków życia są unikatowymi źródłami wiedzy. W trakcie realizacji poprzedniego programu czteroletniego (2001-04) działania Fundacji w zakresie badań i monitoringu były stopniowo poszerzane, aby objąć dziesięć nowych państw członkowskich oraz trzy pozostałe państwa kandydujące.

W roku 2001 nastąpiło dalsze wzmocnienie działań monitoringowych Fundacji wraz z powołaniem Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian (EMCC). Centrum podjęło szereg kroków mających na celu stworzenie sieci kontaktowej, przeprowadzenie działań badawczych, informacyjnych i propagandowych ukierunkowanych na zrozumienie i przewidywanie zmian w społecznym dialogu europejskim.

Studia badające praktyczne doświadczenia oraz identyfikujące czynniki pomyślnych zmian stanowią uzupełnienie działań monitoringowych i towarzyszących analiz. W ten sposób Fundacja ma udział nie tylko w dokumentowaniu i wyjaśnianiu zmian, ale także w opracowywaniu i przekazywaniu idei na rzecz średnio- i długoterminowej poprawy warunków życia i pracy.

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1365/75 z dnia 26 maja 1975 r.

Duża część inicjatyw związanych z ostatnio podjętymi działaniami ma swoje źródło w wyzwaniach i celach strategii lizbońskiej. Wymaga to jednoczesnego działania na wszystkich frontach (zatrudnienie, konkurencyjność, wysoki poziom warunków życia i pracy).

Miejsce pracy lub przedsiębiorstwo, w którym zachodzą zmiany, zasługują na większą uwagę. Podobnie czynniki strukturalne będące motorem zmian w miejscu pracy. Miejsce pracy musi być przystosowane do ciągłych zmian i innowacji. Fundacja może odegrać kluczową rolę we wspólnym zrozumieniu przez wszystkich interesariuszy zmian, jakie powinny nastąpić w miejscu pracy i w zachęcaniu do wprowadzania w życie nowych metod pracy.

Biorąc pod uwagę jej autonomię, szeroki zakres działań i trójstronną strukturę, Fundacja jest szczególnie dobrze dostosowana do promowania zintegrowanego i wielowymiarowego podejścia mającego na celu poprawę warunków życia i pracy oraz prognozowanie i zarządzanie zmianą. Umożliwia jej to prowadzenie właściwych działań w celu osiągnięcia celu, jakim jest bardziej skoordynowane podejście na szczeblu UE do polityki ekonomicznej, zatrudnienia i socjalnej.

Adresatami działań Fundacji są władze publiczne, partnerzy społeczni oraz osoby związane z tworzeniem polityki społecznej na szczeblu UE. Poprzez łączenie badań z obszarami zainteresowania polityki, Fundacja ma na celu dostarczanie informacji istotnych dla osób kreujących i wprowadzających w życie strategię polityczne.

Działania Fundacji są również bardzo cenne dla osób zarządzających zmianą i wprowadzających udoskonalenia w terenie, tzn. w miejscu pracy i wśród społeczności lokalnych. Trójstronna struktura zarządzania Fundacji ułatwia aktywny udział kluczowych aktorów społecznych w rozwoju, omawianiu i propagowaniu wyników prac Fundacji.

Zmieniający się kontekst

Rozszerzenie Unii Europejskiej otwiera ogromne możliwości dla społecznego, ekonomicznego i kulturalnego rozwoju Europy. Badania prowadzone przez Fundację wykazały, że wszyscy mieszkańcy Europy mają podobny pogląd na to, co wpływa na jakość ich życia: dobry stan zdrowia, odpowiednio wysoki dochód i rodzina zapewniająca wsparcie. W okresie po rozszerzeniu wystąpi potrzeba wzmocnienia polityki społecznej, jako że istniejące wyzwania staną się bardziej naglące, a ponadto pojawią się nowe wyzwania. Wiele zagadnień istotnych w ubiegłych latach nie straciło na ważności, a te kwestie również wymagają zajęcia się nimi: bezrobocie, niska płaca i ubóstwo, niepełnosprawność i choroby, problemy zdrowotne, świadczenia społeczne i inne świadczenia publiczne, dialog społeczny, dostęp do informacji oraz technologie informacyjne. Więcej uwagi należy też poświęcić pewnym grupom pokrzywdzonym.

Rosnące zróżnicowanie wartości i doświadczeń kulturalnych w połączeniu z różnicami w wydajności i zatrudnieniu, jakie istnieją między państwami, będą wywierać wpływ na działalność Fundacji. Trzecie sprawozdanie Komisji na temat spójności gospodarczej

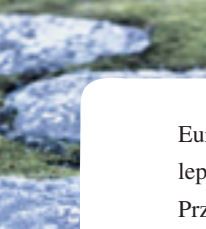
i społecznej podkreśla wagę kapitału ludzkiego oraz dostępu do edukacji i szkoleń, jak również potrzebę odniesienia się do innych czynników wpływających na konkurencyjność, takich jak kapitał społeczny i fizyczny, zdolność innowacyjna i jakość środowiska naturalnego. Należy wzmocnić związek pomiędzy rozwojem społecznym i ekonomicznym z jednej strony i ochroną środowiska z drugiej.

Strategia lizbońska reprezentuje zasadnicze podejście UE do problemów rozwoju społecznego i gospodarczego. Przedstawia ona trzy uzupełniające się i wzajemnie wspierające cele: pełne zatrudnienie, jakość i wydajność pracy oraz integrację i spójność społeczną. Stawienie czoła wyzwaniom w celu zachowania konkurencyjności w warunkach gospodarki globalnej, osiągnięcia i zachowywania wydajności i miejsc pracy oraz zapewnienia wysokiego poziomu warunków pracy i życia, szczególnie w gospodarce opartej na wiedzy, będzie wymagało od Fundacji dostarczania głównym aktorom tego procesu dokładnych, istotnych, aktualnych i praktycznych informacji.

Realizacja celów strategii lizbońskiej jest ambitnym zadaniem, dlatego też raport Europejskiej Grupy Roboczej ds. Zatrudnienia, na czele której stoi Wim Kok, podkreśla potrzebę zwiększenia poziomu zatrudnienia – zarówno w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego, jak również w celu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Raport podkreśla potrzebę zintegrowanego podejścia do wyzwań o charakterze strukturalnym wynikających z globalizacji, integracji ekonomicznej i szybkiego starzenia się społeczeństwa. Jeśli ma być tworzonych i obsadzanych coraz więcej i coraz lepszych miejsc pracy, państwa członkowskie, partnerzy społeczni, przedsiębiorstwa i pracownicy powinni działać w kierunku zwiększenia swojej zdolności do przewidywania, powodowania i absorbowania zmian. Dla osiągnięcia wyższego poziomu zatrudnienia kluczowe znaczenie będzie miało zatrzymanie większej liczby osób przy pracy, jak również przyciągnięcie większej ich liczby na rynek pracy. Dotyczy to szczególnie kobiet i starszych pracowników.

Przegląd Europejskiej Agendy Społecznej, dokonany w połowie 2003 r., potwierdził potrzebę wspierania jakości jako siły napędowej dobrze prosperującej gospodarki, przystosowanej do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy oraz zwiększania stopnia spójności społecznej. Proces wprowadzania w życie drugiej części Agendy skupi się na tworzeniu większej liczby lepszych miejsc pracy, równoważeniu elastyczności i bezpieczeństwa, zwalczaniu ubóstwa, wykluczenia i dyskryminacji, unowocześnieniu organizacji pracy i ochrony socjalnej oraz działaniu na rzecz zrównania płci w obecnych i nowych państwach członkowskich.

Inne zagadnienia, takie jak zwiększone wykorzystanie otwartych metod koordynacji, analiza porównawcza oraz rozwój wskaźników i strategii celowych w polityce społecznej, stanowią ważne czynniki w zarządzaniu zmianą, a w konsekwencji w przyszłych zadaniach Fundacji. W kontekście globalizacji należy dokonać analizy porównawczej z państwami spoza UE, np. USA, Japonią, Chinami i Indiami.

Europejskie Centrum Monitorowania Zmian gromadzi i wymienia informacje w celu lepszego zrozumienia, przewidywania i zarządzania zmianą w firmach, sektorach i regionach. Przedsiębiorstwa i miejsca pracy, jako środowisko, w którym zachodzą zmiany, stanowią centralny element szerszego zainteresowania Fundacji warunkami życia i pracy. Fundacja może odegrać kluczową rolę w działaniu na rzecz zwiększania zdolności Europy do wprowadzania zmian. W ciągu najbliższych kilku lat więcej jej działań będzie poświęconych lepszemu zrozumieniu sił napędowych zmian oraz lepszemu przewidywaniu i zarządzaniu zmianą. Fundacja jest szczególnie dobrze przygotowana do obserwacji struktur, technologii, praktyk i kultur, które wspomagają bądź stanowią przeszkodę w uczeniu się i innowacyjności na polu organizacji.

Podstawowe problemy obejmują coraz większe znaczenie mikrofirm oraz małych i średnich przedsiębiorstw, nową organizację czasu pracy, mobilność zawodów i produkcji, decentralizację usług i zarządzania, innowacje w dziedzinie organizacji pracy, rozwój kapitału ludzkiego, badania i rozwój.

Zmiany demograficzne i społeczne (w szczególności starzenie się siły roboczej i całej populacji, ale także szybkie zmiany struktury gospodarstw domowych, wskaźnika urodzeń, mobilności/migracji) wraz z utrzymywaniem się ubóstwa i wykluczenia społecznego, stanowią ciągle wyzwanie dla modernizacji i reformy ochrony socjalnej, szczególnie ubezpieczeń społecznych i systemu emerytalnego. Mają one także istotne konsekwencje dla strategii związanych z zatrudnieniem i rynkiem pracy, dla zarządzania i dialogu społecznego.

Czteroletni program działań Fundacji ma na celu sprostanie wyzwaniom i osiągnięcie celów przedstawionych powyżej. Został on opracowany głównie w celu wsparcia pracy głównych aktorów społecznych, na których spoczywa odpowiedzialność za planowanie i zapewnienie lepszych warunków życia i pracy w Europie.

Cele ogólne

„Wzmacniając działania zasadnicze, umacniając rolę nadzorczą i opracowując przyszłościową perspektywę obejmującą wszystkie dziedziny...”

Podstawą czteroletniego programu prac Fundacji są najnowsze i prawdopodobne przyszłe wydarzenia w obszarze gospodarki i zagadnień społecznych w Europie, jak również nowe trendy i zmiany zachodzące poza UE. Odzwierciedla on także zmianę oceny roli Fundacji i jej możliwości dalszego wypełniania swojego mandatu w sposób skuteczny i efektywny. Proces ten zapoczątkował serię spotkań mających na celu opracowanie programu działań na najbliższe cztery lata:

- **Rozwijanie i wzmocnienie zasadniczych działań w obszarze badań, dyskusowania i rozpowszechniania informacji**
Celem ogólnym jest wzrost efektywności, skuteczności, adekwatności i spójności.
- **Wzmocnienie głównych działań z zakresu monitoringu i badań**
Celem jest zapewnienie informacji o wysokiej jakości i istotnych dla strategii politycznych na temat warunków pracy i życia, dialogu społecznego i Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian (EMCC).
- **Ukierunkowanie na ograniczoną liczbę kluczowych zagadnień strategicznych**
Ten punkt obejmuje oparcie się na podstawowych mocnych stronach Fundacji, jej działalności monitoringowej oraz wcześniejszych działaniach, biorąc pod uwagę dostępne zasoby i potrzeby odbiorców informacji.
- **Prowadzenie działań na podstawie doświadczeń praktycznych**
Ten punkt obejmuje analizowanie inicjatyw w szczególności w miejscu pracy i w przedsiębiorstwie, ale również na poziomie lokalnym i regionalnym.
- **Podkreślenie przyszłościowej perspektywy działalności**
Celem jest tu poprawa umiejętności i zdolności głównych aktorów społecznych do przewidywania, zarządzania i wspierania zmiany. Fundacja musi wobec tego wykazać elastyczność w obliczu nowych priorytetów.
- **Szersze rozpowszechnienie zrównania płci**
Wymaga to ujęcia zagadnień związanych z prawami płci w działaniach związanych z planowaniem, ustalaniem, wprowadzaniem w życie i ocenianiem w sposób kompleksowy i związany ze strategią polityczną we wszystkich zadaniach Fundacji.
- **Włączenie zagadnień dotyczących sektorów (sektora publicznego i prywatnego) do działań Fundacji**
Wybór konkretnych sektorów będzie uzależniony od wyników analizy zmian oraz od celów polityki UE.

Priorytety na lata 2005-2008

„Monitorując zmiany, badając sprawnie działające obszary oraz przekazując pomysły i doświadczenia...”

Ósmy czteroletni program prac Fundacji bazuje na jej obecnych mocnych stronach, obszarach wiedzy specjalistycznej i sprawdzonych usługach. Jest on zorientowany na przyszłość i zachowa zdolność do zgłębiania nowych i pojawiających się problemów w okresie zbliżania się Europy do roku 2010. Rosnące zapotrzebowanie i wyższe oczekiwania ze strony jej interesariuszy i użytkowników powodują, że Fundacja powinna pozostać elastyczna, dążąc do większej efektywności, przy jednoczesnym wzmacnianiu jakości i wartości swoich działań.

Program prac zostanie zorganizowany wokół trzech głównych zadań, jakie muszą zostać wykonane w związku z czterema kluczowymi obszarami tematycznymi:

1. Monitorowanie i zrozumienie zmiany.
2. Badanie sprawnie działających obszarów.
3. Przekazywanie i dzielenie się pomysłami i doświadczeniami.

Cele ogólne odnoszą się do wszystkich trzech zadań.

Monitorowanie i zrozumienie zmian

Narzędzia, którymi posługuje się Fundacja w celu prowadzenia monitoringu, obejmują zarówno okresowe kwestionariusze (warunki pracy, warunki życia, przedsiębiorstwa), jak i regularnie sporządzane sprawozdania na temat nowych wydarzeń przekazywane od korespondentów i instytutów w państwach członkowskich za pośrednictwem Europejskiego Obserwatorium Dialogu Społecznego (EIRO), Europejskiego Obserwatorium Warunków Pracy (EWCO)

oraz Europejskiego Obserwatorium Restrukturyzacji (ERM). Ostatnia z tych organizacji jest częścią Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian (EMCC).

Ankieta umożliwi regularne gromadzenie i analizowanie porównywalnych danych dotyczących sytuacji w całej UE. Szczegółowe badanie tych danych pozwala Fundacji na zidentyfikowanie nowych i pojawiających się tendencji, jak również na dogłębne zrozumienie zagadnień strategicznych. Wyniki ankiet są niepowtarzalnym źródłem informacji i ponadto dostarczają one solidnych podstaw do określania możliwości doskonalenia i rozwoju perspektyw przyszłościowych. Regularnie organizowane badania ankietowe, jak również prezentacja i systematyczna analiza sprawozdań z państw członkowskich są bardzo poszukiwanym źródłem informacji.

W ciągu najbliższych czterech lat Fundacja będzie:

- W dalszym ciągu regularnie dostarczać wysokiej jakości danych na temat tendencji i wydarzeń w rozszerzonej Europie oraz, stosownie do potrzeb, w państwach spoza UE.
- Dążyć do wzmocnienia jakości i adekwatności narzędzi monitoringowych, wspólnych działań badawczych, zarówno wewnętrznie, jak i ze źródłami zewnętrznymi.
- Dokonywać ponownego badania i doskonalić nowsze inicjatywy, takie jak EWCO.
- Poświęcać coraz więcej uwagi zapewnieniu dobrej analizy porównawczej i wzmocniać wewnętrzną zdolność do wykorzystania danych.
- Dalej rozwijać instrumenty monitorowania jako główne narzędzia wykorzystywane do przewidywania i zarządzania zmianami.
- Wzmocniać rolę EMCC jako głównego instrumentu wspierania zdolności Europy do przewidywania i zarządzania zmianami.
- Rozszerzać monitorowanie tendencji i wydarzeń na obszary graniczne pomiędzy nowymi i starymi państwami członkowskimi.

Czteroletni program będzie opierał się na wcześniejszych doświadczeniach, realizując jeden pełny cykl istniejących badań ankietowych:

- badania dotyczące warunków pracy w roku 2005 r.

- warunki życia w roku 2007 oraz
- badania ankietowe nowych firm w roku 2008.

Te działania monitoringowe będą opierać się na celach ogólnych ustalonych na najbliższe cztery lata. Będą one związane z kluczowymi obszarami tematycznymi w celu zwiększenia spójności między trzema głównymi celami wyznaczonymi na lata 2005-08.

Badanie sprawnie działających obszarów

Zgodnie z mandatem, zadaniem Fundacji jest rozwijanie idei dotyczących poprawy warunków życia i pracy w świetle doświadczeń praktycznych². Oznacza to przeprowadzenie dogłębnych badań tego, co działa i tego, co nie działa. Zadania monitoringowe obejmują analizy ekstensywne, ale celem Fundacji jest uzupełnienie ich większą ilością informacji i badań dotyczących zarządzania zmianą i rozwoju innowacyjności. Fundacja będzie podejmować badania ludzkich i społecznych aspektów wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, analizując zarówno realizację, jak i wynik inicjatyw mających na celu wprowadzenie zmian. Badania te mogą obejmować studia przypadku, badania działań podejmowanych w miejscu pracy i środowiskach lokalnych, konkretnych sektorach działalności lub regionach w wybranych państwach członkowskich.

Fundacja będzie:

- Prowadzić dogłębne badania dotyczące konkretnych inicjatyw politycznych

² Artykuł 2 ust. 2 rozporządzenia ustanawiającego Fundację.

i praktycznych oraz czynników wpływających na ich rozwój. Badania takie będą miały na celu identyfikację najważniejszych wskazówek dotyczących skutecznego wdrażania i pomyślniej praktyki.

- Wyznaczać jasne kryteria wyboru tych projektów badawczych w swoich corocznych programach prac, biorąc pod uwagę wyniki monitoringu i innych badań, bieżące cele polityki UE w interesujących obszarach oraz tematy kluczowe wyznaczone na lata 2005-08.
- Tam, gdzie jest to właściwe, opracowywać bazy danych doświadczeń praktycznych, które mogłyby stanowić wsparcie dla bardziej dogłębnych i dynamicznych analiz trwałości środków zaradczych.

Fundacja będzie stosować zintegrowane i wielowymiarowe podejście do problemów związanych z jakością życia, przywiązując dużo uwagi do związków pomiędzy warunkami życia i pracy oraz polityką związaną z tymi zagadnieniami, jak również do roli, jaką odgrywają różne zainteresowane podmioty. Fundacja nie będzie skupiać się jedynie na problemach lub na konkretnych grupach albo problematycznych sektorach, ale raczej przyjmie nastawienie bardziej pozytywne, określając możliwości zapobiegania powstawaniu problemów tkwiących w zmianach ekonomicznych i społecznych. Badania w tym zakresie będą stanowić odzwierciedlenie celów ogólnych i zagadnień kluczowych określonych na lata 2005-2008.

Przekazywanie i dzielenie się pomysłami i doświadczeniami

Fundacja posiada mandat do wspierania wymiany informacji i doświadczeń³. Wymaga to od niej aktywności w przekazywaniu i publikowaniu wyników pracy partnerom, grupom docelowym i różnym pośrednikom. Powinno to również stanowić okazję do podjęcia dyskusji oraz wymiany pomysłów i doświadczeń z zakresu wybranych zagadnień przez podmioty kreujące politykę społeczną w UE.

W ciągu najbliższych czterech lat Fundacja będzie:

- Wspierać dzielenie się praktycznym doświadczeniem i wynikami badań w Europie po rozszerzeniu (seminaria na wybrane tematy, sieci szkół biznesowych obejmujące przedsiębiorstwa, opracowywanie materiałów szkoleniowych na podstawie wyników prac Fundacji).
- Rozwijać zdolność kluczowych podmiotów do mierzenia się z nowymi wyzwaniem poprzez zwiększanie świadomości odnośnie wagi problemów politycznych, obecnych i przyszłych, opracowywanie koncepcji i modeli wspomagających myślenie strategiczne oraz wspieranie wykorzystania odpowiednich metod lub narzędzi do zajęcia się tymi wyzwaniami.
- Wzmocnienie funkcji polegającej na wywoływaniu dyskusji poprzez stwarzanie okazji różnym podmiotom, takim jak władze publiczne, partnerzy społeczni, praktycy, badacze, do dyskusji na temat wyników prac Fundacji (warsztaty

³ Artykuł 3 ust. 1 rozporządzenia ustanawiającego Fundację.

projektowe, seminaria tematyczne, konferencje, w tym między innymi forum organizowane raz na dwa lata).

Fundacja jest również upoważniona do prowadzenia jak najściślejszej współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami, fundacjami i innymi organizacjami w państwach członkowskich lub na szczeblu międzynarodowym⁴. Odnosi się to w szczególności do Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. W tym przypadku Fundacja będzie opierać się na istniejącym porozumieniu o współpracy. Fundacja zbada możliwość zawarcia podobnych porozumień z innymi agencjami, np. z Europejską Agencją Ochrony Środowiska w Kopenhadze.

Bardzo ważnym narzędziem dla Fundacji było zawsze tworzenie sieci kontaktowej. Fundacja dokona ponownej oceny swoich sieci oraz (formalnych i nieformalnych) wspólnot praktyk w celu ulepszenia współpracy w zakresie gromadzenia danych, transferu wiedzy i wymiany doświadczeń. Celem jest tutaj opracowanie bardziej formalnej strategii dla takiej działalności na najbliższe cztery lata, z określeniem rodzajów sieci kontaktowych, ich członków i celów, jak również ich obowiązków i oczekiwanych wyników.

Głównymi celami działań komunikacyjnych będą:

- Właściwe i bieżące informowanie o działaniach Fundacji podmiotów docelowych poprzez prezentacje ustne,

spotkania i inne wydarzenia w formie elektronicznej i poprzez przekazywanie materiałów drukowanych.

- Przekazywanie produktów i wyników dostosowanych do potrzeb różnych etapów opracowywania polityki i praktyk, od etapu koncepcji i projektu do praktycznych konsekwencji wdrożenia i oceny.
- Dostarczanie narzędzi i metod mających na celu ułatwienie ciągłego i interaktywnego dostępu do informacji będących w posiadaniu Fundacji poprzez udoskonalone wykorzystanie technologii i zmianę formatu takich informacji, według potrzeby.
- Dostarczanie wskazówek dotyczących wyszukiwania odpowiednich informacji (katalogi, indeksy, odnośniki itp.).
- Bardziej skuteczne posługiwanie się narzędziami internetowymi do wspierania procesu rozpowszechniania i wykorzystania wyników działań Fundacji, w szczególności danych pochodzących z działalności monitoringowej.

Corocznie opracowywany plan komunikacyjny będzie stanowił część corocznego programu pracy. Będzie to stanowiło odpowiedź na potrzeby użytkowników i zapewni stałe informowanie grup docelowych o wydarzeniach i zagadnieniach w obrębie głównych tematów. Strategiczny plan zastosowania technologii informacyjnej i komunikacyjnej będzie stanowił wsparcie dla potencjału Fundacji do komunikowania się i informowania odbiorców docelowych.

⁴ Artykuł 3 ust. 2 rozporządzenia ustanawiającego Fundację.

Tematy kluczowe

„Skupiając się na czterech kluczowych tematach w celu osiągnięcia spójności w różnorodnych dziedzinach wiedzy...”

Fundacja określiła na lata 2005-08 cztery kluczowe tematy, które zamierza dogłębnie zbadać:

- Zatrudnienie.
- Równowaga pomiędzy pracą i życiem prywatnym.
- Partnerstwo i dialog społeczny.
- Spójność społeczna.

Tematy te zostały wybrane na podstawie zakresu działalności i konkretnych możliwości Fundacji. Stanowią one odzwierciedlenie głównych elementów strategii lizbońskiej i polityki społecznej UE, jak również głównych wyzwań, obecnych i przyszłych, stojących przed rozszerzoną Europą. Działalność Fundacji będzie koncentrować się na tych priorytetowych tematach w zakresie działalności monitoringowej, badań metod, które dają wyniki oraz w przekazywaniu i dzieleniu się doświadczeniami w celu osiągnięcia spójności we wszystkich obszarach działalności.

Niektóre elementy zagadnień w obrębie każdego z tych tematów, które mogą być objęte badaniami, dyskusją i rozpowszechnieniem, stanowią ilustrację możliwego zakresu prac. Rzeczywisty wybór zostanie następnie

zdefiniowany w corocznych programach pracy opartych na rezultatach poprzednich badań i przy uwzględnieniu priorytetów polityki na szczeblu UE, w szczególności w odniesieniu do rozszerzenia i realizacji celów strategii lizbońskiej.

Zatrudnienie

Fundacja stworzyła już znaczący korpus wiedzy i doświadczeń w obszarze związków pomiędzy elastycznością, produktywnością i dostępem do rynku pracy. Niemniej jednak zależność pomiędzy elastycznością i zatrudnieniem będzie stanowić ważny temat przyszłych badań. Zagadnienie warunków pracy jest integralną częścią podstawowej działalności Fundacji, a poprawa zatrudnienia w zakresie jakości i liczby miejsc pracy stanowi istotny priorytet polityki UE. Równe szanse i lepszy dostęp do zatrudnienia znajdują się w centrum zagadnień strategii lizbońskiej i europejskiej strategii zatrudnienia.

Wyniki ankiety przeprowadzonej w przedsiębiorstwach w roku 2004 oraz ankiety, która ma być przeprowadzona w roku 2005, odnośnie warunków pracy, wraz z ich późniejszą analizą i w połączeniu z pracami Europejskiego Obserwatorium Restrukturyzacji, wchodzącego w skład Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian,

będą stanowiły cenne dane wspierające działania w zakresie tego tematu. Będą one także stanowiły podstawę informacyjną dla wszechstronnych badań dotyczących praktycznych doświadczeń z zakresu wdrażania działań zmierzających do rozwoju miejsc pracy. Badania określą przyszłe zmiany na rynku pracy na szczeblu sektorowym i ogólnokrajowym, jak również środki zmierzające do poprawy związków pomiędzy popytem na pracowników. Podczas badań dużo uwagi zostanie poświęconej rekrutacji i utrzymaniu zatrudnienia przez grupy wrażliwe.

Badane zagadnienia mogą obejmować: nowe formy i metody pracy, modernizację organizacji pracy, podnoszenie zdolności innowacyjnej w miejscu pracy, rolę czynników zewnętrznych w wypracowywaniu zdolności do innowacji i modernizacji, rozwój przedsiębiorczości i nawiązywanie kontaktów pomiędzy przedsiębiorstwami, mobilność zawodową, delokalizację miejsc pracy między regionami i państwami, kapitał ludzki, kształcenie ustawiczne, rozwój kariery zawodowej, doradztwo zawodowe i zarządzanie ryzykiem, jakość pracy i rozwój miejsca pracy w odniesieniu do konkurencyjności, wydajność a tworzenie miejsc pracy, przedsiębiorczość, dostęp do pracy i jej utrzymanie/reintegracja w pracy, szczególnie w przypadku grup najmniej uprzywilejowanych, radzenie sobie z

problemami wynikającymi z obecności wielu pokoleń w miejscu pracy.

Równowaga pomiędzy pracą i życiem prywatnym

Fundacja zajmuje szczególne miejsce, jeśli chodzi o badanie wzajemnych zależności między warunkami życia i pracy, w tym potrzeb pogodzenia wymagań ze strony życia zawodowego z życiem rodzinnym, kształceniem ustawicznym, zobowiązaniami poza pracą i czasem na wypoczynek. Rozwiązywanie wielu problemów, przed którymi stoją pracownicy, zarówno kobiety, jak i mężczyźni, oraz ich rodziny, jest ważne nie tylko z punktu widzenia jakości życia, ale także w procesie osiągania wyższych wskaźników poziomu zatrudnienia i konkurencyjnego wzrostu gospodarczego, jako celów zawartych w strategii lizbońskiej.

Informacje i analizy ankiety Fundacji na temat jakości życia, ankiety przeprowadzonej w roku 2004 wśród przedsiębiorstw oraz ankiety na temat warunków pracy z roku 2005 dadzą okazję do świeżego spojrzenia na ten istniejący od wielu lat problem i będą stanowiły podstawę do podjęcia dalszych badań nad środkami, dzięki którym można uzdrowić sytuację.

Do problemów wymagających szczególnej uwagi można zaliczyć: nowe inicjatywy opracowywane w przedsiębiorstwach i spory zbiorowe, szczególnie z perspektywy

etapów życia, związki między równowagą między pracą i życiem prywatnym z jednej strony i konkurencyjnością i tworzeniem miejsc pracy z drugiej, rolę odpowiedniej polityki i świadczeń (zatrudnienie, emerytura, ubezpieczenie społeczne, opieka społeczna, edukacja, środowisko/transport/warunki mieszkaniowe), rolę władz publicznych i podmiotów spoza przedsiębiorstwa we wspieraniu pracowników i pracodawców we wprowadzeniu koncepcji etapów życia w organizacji pracy, związki ze starzeniem się populacji i zmianami demograficznymi, zmiany w polityce rodzinnej, problemy dotyczące konkretnej grupy pracowników (np. rodziców, osób opiekujących się innymi osobami starszymi bądź wymagającymi opieki, pracowników w podeszłym wieku i imigrantów), jak również mikrofirm oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

Partnerstwo i dialog społeczny

Jako organizacja trójstronna o długoletnich roboczych kontaktach z partnerami społecznymi i władzami publicznymi na szczeblu unijnym i krajowym, Fundacja znajduje się w dobrej pozycji, aby ułatwić dyskusję pomiędzy partnerami społecznymi i władzami publicznymi. W szczególności Fundacja ma duże doświadczenie w monitorowaniu i analizowaniu roli uczestników dialogu społecznego, samego procesu i wyników takiego dialogu.

Europejska Sieć Badań Dialogu Społecznego będzie nadal stanowić ważną część podstawowych działań Fundacji i będzie wносить swój wkład do wszystkich kluczowych tematów. Jednak sprawa partnerstwa jest tematem samym w sobie, szczególnie biorąc pod uwagę rozszerzenie UE i znaczenie tego procesu jako sposobu poprawy jakości życia oraz przewidywania i zarządzania zmianą. Partnerstwo w miejscu pracy jest potencjalnie ważnym czynnikiem napędowym i źródłem innowacji organizacyjnych, wzrostu wydajności i zdolności do wprowadzania zmian.

W tym zakresie Fundacja może zająć się takimi problemami, jak: role partnerów społecznych i rozwój dialogu społecznego (szczególnie w nowych państwach członkowskich i w kontekście zwiększania zakresu polityki społecznej), nowe struktury, formy i procesy w zarządzaniu, dialog społeczny w małych i średnich przedsiębiorstwach, wzajemne związki pomiędzy różnymi strukturami i poziomami relacji pracowniczych i dialogu społecznego – związki z tworzeniem miejsc pracy, zmianami na rynku pracy, rozwojem innowacyjności i konkurencyjności, rolą partnerstwa w przewidywaniu i zarządzaniu zmianą, w tym związkami pomiędzy władzami publicznymi i aktorami społeczeństwa cywilnego.

Spójność społeczna

Rada Europejska uznała w Lizbonie w marcu 2000 r., że poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego w UE jest niedopuszczalny. Budowanie Unii, która w mniejszym stopniu dopuszczałaby wyłączenie jakiegokolwiek osoby, stało się w ten sposób zasadniczym elementem w osiągnięciu 10-letniego strategicznego celu, jakim jest zrównoważony wzrost gospodarczy, większa liczba lepszych miejsc pracy i większa spójność społeczna.

W swojej ostatniej analizie ankiety przeprowadzonej przez Eurobarometr na temat jakości życia w państwach przystępujących i kandydujących Fundacja wykazała, że pojawi się jeszcze większa potrzeba zwalczania bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego w rozszerzonej Europie. Potencjał Fundacji do monitorowania i analizowania wydarzeń w tym obszarze został jeszcze bardziej wzmocniony wraz z zakończeniem jej własnych badań ankietowych na temat warunków życia w 28 państwach

europejskich, przeprowadzonych w roku 2003. Pomogą one w określeniu problemów, które będą przedmiotem dogłębnych studiów oraz stanowić będą podstawę dokładniejszego monitorowania zmian w czasie.

Zagadnienia, wchodzące w zakres tego tematu to: starzenie się, solidarność międzypokoleniowa i wyzwania związane z emeryturą, zdrowiem i opieką społeczną, ekonomiczna i kulturalna integracja imigrantów (zatrudnienie, ochrona socjalna, warunki mieszkaniowe), jakość środowiska i usług publicznych, szczególnie w nowych państwach członkowskich i państwach kandydujących oraz w przypadku osób o niskich dochodach lub mieszkających na obszarach wiejskich, wpływ systemów ochrony socjalnej i innowacyjności społecznej na proces tworzenia miejsc pracy, innowacyjność przemysłowa i przedsiębiorczość, rola sektorów prywatnych i nierynkowych w promowaniu integracji społecznej, integracja społeczna w przypadku osób starszych i innych osób znajdujących się poza rynkiem pracy.

Ocena

„Wyciągając wnioski z wyników przeprowadzonych ocen przy określaniu działań i priorytetów...”

Nowe rozporządzenie finansowe Komisji w rozdziale 7 art. 25 ust. 4, zobowiązuje Fundację do regularnego przeprowadzania oceny programów i działalności *ex ante* i *ex post*. Zgodnie z tym wymaganiem i w oparciu o wyniki pierwszej zewnętrznej oceny dokonanej w latach 2000-01, Fundacja będzie nadal umacniać swoje procedury związane z oceną..

Głównym celem będzie wykorzystanie wyników oceny w planowaniu działań i ustalaniu priorytetów, wspomaganie efektywnego przydziału zasobów, poprawa jakości podejmowanych działań oraz opracowywanie raportów o osiągnięciach.

W szczególności Fundacja będzie:

- Monitorować wdrażanie i osiągnięcie strategicznych celów programu na lata 2005-08 i corocznych programów pracy w sposób ciągły i systematyczny, łącznie z opracowywaniem danych ilościowych.
- Doskonalić narzędzia operacyjne i procesy w celu wsparcia monitoringu i oceny działań Fundacji, w tym system zarządzania kontaktami, śledzenie wykorzystania i wpływu wywieranego przez produkty i usługi dostarczane przez Fundację, narzędzia i struktury zarządzania projektami, monitoring sieciowy, ankiety dla użytkowników, oceny konferencji itp.
- Przedstawiać regularnie informacje zwrotne partnerom Fundacji na temat jej działalności, np. w corocznych sprawozdaniach.

- Wzmacniać procesy kontroli jakości i oceny projektów, przedstawiając informacje zwrotne w trakcie trwania programu w celu ciągłego jego doskonalenia.
- Zachować system zaangażowania interesariuszy w ocenę produktów i usług poprzez działalność Komitetu Doradczego (łącznie z potencjalnym zaangażowaniem ekspertów z zewnątrz zgodnie z postanowieniami poprawionej wersji rozporządzenia w sprawie zarządzania Fundacją).

W trakcie realizacji czteroletniego programu na lata 2005-08 Fundacja dokona dwóch zasadniczych zewnętrznych ocen w następujących obszarach:

- Europejskie Centrum Monitorowania Zmian (w 2005 r.).
- Działalność całej Fundacji (w 2007 r.), tak aby ocena objęła okres 2001-06. Zadanie to ma na celu wsparcie planowania prac i ustalenie priorytetów dla następnego programu czteroletniego.

Europejska Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy

Zmieniająca się Europa: lepsza praca, lepsze życie

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2004 – 18 pp. – 16 x 23.5 cm

ISBN 92-897-0898-0

SPRZEDAŻ I PRENUMERATA

Odpłatne publikacje, wydane przez Urząd Oficjalnych Publikacji, dostępne są w naszych biurach sprzedaży w różnych częściach świata.

Jaka jest procedura nabycia dowolnej publikacji?

Po otrzymaniu listy biur sprzedaży należy wybrać odpowiednie biuro i skontaktować się z nim w celu złożenia zamówienia.

Jak dotrzeć do listy biur sprzedaży?

- Można ją przejrzeć na stronie internetowej Urzędu <http://publications.eu.int/>
- Bądź wysłać faksem zamówienie pod numer (352) 292 94 27 58, aby otrzymać jej wersję papierową.

Urząd Publikacji

Publications.eu.int

ISBN 92-897-0898-0

9 789289 708982